

ÚTEK DO PEACESTANU

Veková skupina: 12+

Čas: 90 min (dve vyučovacie hodiny)

Ciele:

- identifikovať aspekty vlastnej kultúry, tradícií, náboženstva
- špecifikovať okolnosti integrovania sa do novej spoločnosti
- opísať situáciu človeka na úteku z vlastnej perspektívy
- zdefinovať rozdiel medzi utečencom a ekonomickým migrantom

Pomôcky: zariadenie na prehrávanie hudby (počítač/tablet/mobil), zvuková nahrávka, ktorá evokuje krízovú a chaotickú situáciu (zhon, poplach, katastrofu...) v trvaní cca 1 min., vytlačené otázky peacecestanskej vlády (príloha, 1 kópia do každej skupiny), písacie potreby.

Príprava:

- nájdite si na internete zvukovú nahrávku (cca 1 min), ktorá evokuje krízovú a chaotickú situáciu
- vyhladajte si článok/y z internetu o prijatí a umiestení utečencov z Iraku (asýrskych kresťanov) v Nitre a okolí začiatkom roka 2016 (pre vašu informáciu)

Postup:

Evokácia: (10 min)

Vyzvite žiakov, aby si predstavili, že musia narýchlo utiecť zo svojej krajiny a majú sa rozhodnúť, akých šesť vecí by si so sebou zobrali. Nechajte im na to pár minút. Potom ich spojte do dvojíc a ich úlohou je, aby sa zhodli na šiestich veciach, ktoré by si zobrali. Následne vytvoria štvorice - päťice a opäť sa majú sa dohodnúť na týchto šiestich veciach. Nechajte skupiny predstaviť svoj zoznam vecí.

(Alternatíva: Pred realizáciou aktivity zadajte žiakom ako domácu úlohu, aby vyhládali informácie o skupine utečencov z Iraku (asýrskych kresťanoch), ktorí prišli na Slovensko na konci roka 2015 (bol im udelený azyl) a od marca 2016 žijú v Nitre a okolí. Na začiatku hodiny zistíte od žiakov, čo o týchto utečencoch z Iraku zistili, čo sa v tej súvislosti dozvedeli. Potom doplňte ďalšie informácie k tejto téme vy (ak je to potrebné) odvolaním sa na vami vybrané články, prípadne prečítajte z nich niektoré úryvky.

Uvedomenie: (65 min)

Prvá časť: (15 min)

1. Žiakom oznámte, že ich čaká špeciálna aktivita. Na začiatok im bude pustená audio nahrávka a potom im bude prečítaný text. Neskôr budú rozdelení do skupín, v ktorých budú pracovať. Vyzvite ich, aby si zavreli oči, počúvali a nasledovali všetky inštrukcie, ktoré im budú prezentované. Od teraz sa nenachádzajú vo svojej triede ale niekde úplne inde...
2. Pustíte zvukovú nahrávku, ktorá evokuje krízovú a chaotickú situáciu (zhon, poplach, katastrofu...) v trvaní cca 1 min. na navodenie atmosféry.
3. Prečítajte im nasledujúci text (žiaci majú stále zatvorené oči a počúvajú)

Píše sa rok 2030 a na Slovensku došlo k jadrovej havárii. Krajina bude najbližších 200 rokov neobývatelná. Päť miliónov Slovákov okamžite uteká do zahraničia. Len jedna krajina na svete prejavuje ochotu prijať utečencov zo Slovenska. Je to Peacestan, ázijská krajina s 300 miliónmi obyvateľov.

Peacecestanska kultúra sa od tej slovenskej značne líši. Niektoré prvky správania sa považované na Slovensku za zdvorilé, sú tu nezdvorilé a naopak. Úroveň vzdelanosti v Peacestane je pomerne vysoká a v krajine sú voľné pracovné miesta od poľnohospodárstva až po IT sektor.

Slováci sa čoskoro vydávajú na cestu do novej krajiny. V Peacestane však dochádza k protestom verejnosti, ktorá si myslí, že by Slovákom nemal byť povolený vstup do ich krajiny. S cieľom upokojiť verejnú mienku, zostavila peacecestanska vláda niekoľko otázok, na ktoré chce poznať odpovede skôr, ako by Slovákov prijala.

Boli ste vybraní ako zástupcovia obyvateľov Slovenska, ktorí majú zodpovedať na tieto otázky. Máte čas ich prediskutovať v menších skupinách a napísať vaše odpovede. Nezabudnite, že vaše odpovede rozhodujú o tom, či budú môcť Slováci včas odísť z krajiny.

4. Vyzvite žiakov, aby si otvorili oči a prečítajte im list, ktorý obsahuje otázky od peacecestanskej vlády (príloha). Pripravené kópie listu rozdajte následne do každej skupiny, v ktorej budú žiaci pracovať.

Druhá časť: (50 min)

5. Žiakov rozdeľte do 4-5 členných skupín a nechajte im čas na diskusiu a zapísanie odpovedí ku každej otázke. Vyzvite ich aby šli do hĺbky. Upozornite ich, že nezastupujú len svoju vekovú skupinu ale celú spoločnosť vrátane starších ľudí, preto je dôležité, aby to zobrali do úvahy. (25 min)
6. Zosumarizujte spolu so žiakmi odpovede jednotlivých skupín. Môžete to robiť po jednotlivých otázkach, kedy každá skupina predstaví svoju odpoveď. Kľúčové body môžete zapisovať na tabuľu. Už v procese zdieľania odpovedí môžete nechať žiakov medzi sebou diskutovať. (25 min)

Reflexia: (15 min)

- *Ako ste sa pri aktivite cítili?*
- *Aké myšlienky vám napadali v prvej časti, keď ste sa dozvedeli, že vo vašej krajine bola katastrofa a vy musíte utiecť?*
- *Do akej miery bolo pre vás ľahké/ťažké odpovedať na jednotlivé otázky pecestanskej vlády?*
- *Na ktorej otázke vám trvalo najdlhšie sa zhodnúť? Prečo to tak bolo?*
- *Aký je rozdiel medzi utečencom a ekonomickým migrantom? (definícia a rozdiel uvedený na konci aktivity)*
- *Aké historické udalosti viedli ľudí zo Slovenska k odchodu do iných krajín? V akých prípadoch by ste ich nazvali utečenci a v akých prípadoch to boli ekonomickí migranti? (napr. ekonomické dôvody - chudoba, politické dôvody - vpád vojsk Varšavskej zmluvy na územie Československa...)*
- *Kto a ako týmto slovenským utečencom v minulosti pomohol?*

Kto je to utečenec?

Podľa Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z r. 1951 a Protokolu z r. 1967 pojem „utečenec“ sa vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá sa nachádza mimo svoju vlasť a má oprávnené obavy pred prenasledovaním z dôvodov rasových, náboženských, národnostných, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo i zastávania určitých politických názorov.

Ekonomický migrant verzus utečenec

Ekonomických migrantov motivuje k migrácii hľadanie lepších zárobkových, vzdelávacích a životných príležitostí. Utečenec má prevažne dôvody, ktoré súvisia s nebezpečenstvom, prenasledovaním, vojnovým násilím, nedostatkom ochrany zo strany domovskej krajiny.

(Zdroj: Občianske združenie Liga za ľudské práva)

Aktivita bola prebraná z príručky Hello Czech Republic, ktorú vydala organizácia META v ČR a vytvorila v spolupráci s kanceláriou Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov vo Švédsku. Časti evokácia a reflexia doplnilo OZ Človek v ohrození a nie sú súčasťou originálnej aktivity.

PRÍLOHA

Milí Slováci,

zdvihla sa vlna debát o tom, či by ste mali alebo nemali mať možnosť usadiť sa v Peacestane. Chceli by sme preto od vás vedieť nasledovné informácie:

- 1. Zaznamenali sme, že na Slovensku existuje viacero rôznych kultúr a spôsobov života. Chceli by sme preto, aby ste nám v troch bodoch vysvetlili a opísali, aká je vlastne slovenská kultúra?*
- 2. Chcete si uchovať právo na vlastnú kultúru a praktikovať ju i po príchode k nám? Svoj názor zdôvodnite.*
- 3. Chcete si zachovať svoje náboženstvo a spôsob jeho praktizovania? Svoj názor zdôvodnite.*
- 4. Chcete si uchovať slovenčinu a žiadať o právo vzdelávať sa v tomto jazyku v školách? Svoj názor zdôvodnite.*
- 5. Budete požadovať volebné právo v peacestánskych voľbách? Svoj názor zdôvodnite.*
- 6. Budete požadovať, aby mali Slováci prístup k rovnakým výhodám v oblasti zdravotníctva, sociálneho zabezpečenia a penzijného systému ako rodení Peacestánci? Svoj názor zdôvodnite.*
- 7. Prijmete a budete sláviť naše sviatky a dodržiavať naše tradície? Svoj názor zdôvodnite.*
- 8. Prijmete zamestnanie, ktoré vám bude ponúknuté, aj keď nebude zodpovedať úplne vášmu vzdelaniu či kvalifikácii? Svoj názor zdôvodnite.*
- 9. Čo môžu obyvatelia Peacestánu urobiť pre to, aby ste sa v Peacestáne cítili vítaní a začlenili sa do miestnej spoločnosti?*

Ďakujeme vám za spoluprácu.

S pozdravom
vláda Peacestánu